

Dr. Ana Gabrijela Šabić, prof. na Katehetskom institutu, Zagreb

RELIGIJSKI SADRŽAJI U PROGRAMIMA I UDŽBENICIMA

Unošenje religijskih sadržaja, kao bitnih sastavnica cjelovito shvaćene kulture, u pojedine školske predmete (književnost, povijest, povijest umjetnosti, glazbenu kulturu, pedagogiju) shvaćamo kao programski (a zapravo i civilizacijski) minimum.

Pogledajmo stanje u dosadašnjim udžbenicima — u zbirkama tekstova za predškolsku dob te u čitankama za osnovnu školu uopće nema tekstova s religioznom tematikom, čak ni onih koji bi na bilo koji način korespondirali s vjerničkim iskustvom (osim po jedan u 7. i 8. razredu):

— u srednjoj školi biblijski i ostali religiozni tekstovi pojavljuju se pretežno u starijim razdobljima, što možda i prešutno sugerira mladima da ta vrsta književnosti pripada najstarijem i starijem razdoblju, da nije dovoljno suvremena i izazovna za današnje čitatelje različitih dobi.

Tekstovima s religioznog područja često

se pristupa gotovo kao povijesnim dokumentima, a ne kao živom tkivu umjetnosti riječi koje žive i u susretu s današnjim čitateljem. U metodičkom instrumentariju nije ostvaren interdisciplinarni pristup, osobito ne susret metodičke teorije i prakse i pojedinih teoloških disciplina. To je vjerojatno razlog što su uz odabrane tekstove izostali prijeko potrebni komentari, lokalizacije i teološka tumačenja. Važno je, međutim, istaknuti da u našim udžbenicima (osim već spomenuta dva) nema ničega čime bi se izričito negativno govorilo o vjeri, vjernicima.

Temeljnim u predlaganju i izboru biblijskih i ostalih religioznih umjetničkih tekstova u udžbenike, smatramo zahtjev da ti sadržaji tematski, idejno, stilski, književno povijesno korespondiraju s ostalim sadržajima. To, na primjer znači da će biblijski tekstovi biti integrirani u cjeline u kojima učenici upoznaju pojedine vrste književno-umjetničkih tekstova, u povijesni pregled književnosti, ili pak u temeljne egzistencijalne teme, uvažavajući dakako metodičke spoznaje o književnim interesima čitatelja pojedine dobi, o literarnim sposobnostima te uvažavajući relevantne književno-teorijske postavke. Što se ostalih religioznih umjetničkih sadržaja tiče, princip njihova izbora može biti tematski, žanrovski, nacionalni ili književnopovijesni – ovisno o koncepciji pojedinih udžbenika.

Međutim, govoreći o integriranju i izboru biblijskih i ostalih religioznih tekstova u programe i udžbenike nastave književnosti, valja upozoriti na dva problema, odnosno opasnosti. Kao prvo, nužno je strogo poštivati čistoću nastavnog predmeta. To znači da se nastava književnosti ne smije pretvoriti u „vjeronauk“ ovog ili onog tipa. Ili drugačije rečeno, naznačene tekstove treba integrirati s mjerom i metodički osmišljeno.

A kao drugo, u izboru tih tekstova valja uvažiti sve relevantne kriterije koji se primjenjuju i u izboru ostalih tekstova. U ovom kontekstu treba naglasiti estetski kriterij. To znači da se u izboru tih tekstova valja čuvati dviju krajnosti: apriorno popustljivog (nekritičkog) odnosa prema književnosti s religioznom tematikom i s druge strane, isto tako apriornog i

neargumentiranog omalovažavanja takvih tekstova.

Vjerojatno u tom kontekstu i ne treba reći da je u našoj situaciji potrebno u svijesti nastavnika, roditelja i djece prevladati rascjep, podjelu na priznatu i nepriznatu književnost.